

'Er zit een bruin randje aan Jan Kwakman'

INTERVIEW CABARETIER ANDRÉ MANUEL

Volgende week gaat zijn elfde show in première, en opnieuw is Hitler niet ver weg. 'Hoe geloviger een land, hoe makkelijker mensen achter volksmenners aanlopen.'

Door Karolien Knols

Het was die ene zin die altijd in het hoofd van André Manuel was blijven hangen, uitgesproken op televisie, vlak na de moord op Fortuyn: 'We hebben een soort van Pim nodig'.

Dat vond de cabaretier destijds een eerlijkheid die hij wel kon waarderen. Nog zo'n ontboezeming van 'de cabaretier van de linkse kerk': in zekere zin kon hij Pim Fortuyn zelf ook waarderen. 'Zoals hij onze regententaliteit aanviel: daar ben ik hem nog steeds dankbaar voor. Als hij was blijven leven, had hij, denk ik, de islam als thema snel laten vallen, en zich geconcentreerd op het veranderen van de machtsverhoudingen. Fortuyn zou het gelukt zijn. Meer dan Wilders. Want Fortuyn was een intellectueel, en Wilders niet.'

Een donkere kleedkamer in theater De Fransche School in Culemborg. Over een paar uur mag André Manuel de zaal in voor een try-out van zijn nieuwe programma *Leve de man van de SVP* - Soort Van Pim. Het is zijn elfde programma alweer, en net als in zijn laatste shows *Lazarus*, *Burger*, en *Voor God noch Vaderland*, neemt hij alles en iedereen rücksichtslos onder handen. Nou ja: vooral gelovigen en meelopers - wat in het wereldbeeld van Manuel op hetzelfde neer komt.

Zijn toon wordt grof, grimmig, provocerend en confronterend genoemd. Zelf zegt hij: 'Ik ben een van de weinige geëngageerde artiesten in een beroepsgroep waar het steeds meer draait om onschuldig amusement.'

Leve de man van de SVP - lange tijd had hij niet meer dan alleen de titel. Daarna kwam een vaag idee over het soort man dat hij wilde spelen: 'Een naar Geert Wilders gemodelleerd rechts reactionair mannetje dat de boel met een hoop gezelligheid wil opschudden.'

Naar wie hij kijkt, behalve naar Wilders, als hij zo'n personage vorm moet geven? 'Ik kijk gewoon naar waar de mensen in Nederland massaal achteraan lopen, zowel in de politiek als in het amusement. *O, o Cherzo* wordt beter bekeken dan *Nieuws-*

uur. Popmuziek op televisie: dat is *Idols* en *The Voice of Holland*. Alternatieve muziek vind je nergens meer, op een minuut in *De Wereld Draait Door* na. En in de politiek luisteren ze liever naar doordrivende retoriek, dan naar een genuanceerd verhaal.'

Uit al die elementen bouwde Manuel Jan Kwakman, van evenementenbureau Kwakman, Kwakman & Kwakman uit Volendam. 'Volendam is de hartstochtelijk kloppende lever van Nederland. In Volendam regeert de rancune, en de onvrede, en Jan Kwakman gaat er als nieuwe leider van Nederland alles aan doen om die

“

Is godsbesef niet hetzelfde als rondlopen met een gigantische kater?

onvrede in stand te houden. Want dan, redeneert hij, is Nederland pas gezellig: als we samen ontevreden zijn en kunnen kankerken.'

Grapje van Manuel, om Kwakman als hoogtepunt van gezelligheid een dagtrip naar Nij Beets te laten schetsen, langs het huis waar Sietske H. haar vier dode baby's in koffers op zolder verborg. 'En dan niet wachten tot we met de moeder van Sietske én de vier dode baby's op de foto kunnen, hè? We gaan tenslotte voor de unieke ervaring.'

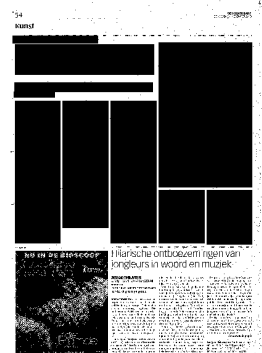
Bulderende lach meestal, in de zaal. Geen idee, zegt Manuel, of zijn publiek zich ervan bewust is: zo gek zijn we dus allemaal al geworden. 'Want dat voorbeeld van Nij Beets heb ik niet eens hoeven verzinnen. Er reed daar echt een optocht van auto's door de straat. De bewoners van Nij Beets deden een oproep om asjeblijft niet meer te komen. Maar ja. De mensen in het land grijpen elke kans om iets te vieren. In dit geval: het gemeenschappelijke besef dat ze de moorden die Sietske H.

pleegde, afkeuren.'

De voorstelling zit vol met dit soort steken: iedereen die niet meedoet in dit land, gaat op de trein, zeker die ongezellige linkse mensen die aan de kant blijven staan bij de polonaise. Maar waar het, net als in zijn eerdere shows, uiteindelijk toch nog méér om draait, is dit: we moeten van het geloof af. In de woorden van Kwakman: 'Is godsbesef niet hetzelfde als rondlopen met een gigantische kater?'

Kijk, daar kan het publiek dan weer minder goed tegen, getuige de 'toe maars' en 'zo hé's' die klinken. Manuel: 'Het is de vinger op de zere plek. Als ik de reacties uit de zaal hoor denk ik: geloof is nog steeds een machtsfactor van belang.' In een moeite door: 'Hoe geloviger een land, hoe makkelijker mensen achter volksmenners aanlopen. Want dan is er geen ruimte voor individuele kritiek. Kijk maar naar het CDA.'

Om te kijken hoeveel Nederlanders hij achter zich aan krijgt, gaat hij als Jan Kwakman ook buiten het theater optreden, in kroegen, op piratenfeesten, wie weet zelfs wel in voetbalstadions. Er komt ook een website, *svp.nl*. 'Anders dan de PVV wordt de SVP een echte partij, waarvan je lid kunt worden. En dan lijkt het me leuk als de leden een vlaggetje voor om hun arm kunnen krijgen, met de partijkleur en het logo erop. Er zijn al mensen na de voorstelling naar me toegekomen die zich wilden aanmelden. Die begrepen de knipoog niet.'

Net als de jonge generatie in de zaal niet begrijpt waarom Jan Kwakman geen hoezee zegt, maar houzee. 'Zeiden de NSB'ers altijd, bij wijze van groet.' Het is typisch André Manuel: Hitler is in zijn voorstellingen nooit ver weg. Manuel grinnikt. 'Er zit, daar heb je gelijk in, een bruin randje aan Jan Kwakman.'

Leve de man van de SVP, première 8/11, Den Bosch, harrykies.nl

André Manuel: 'Ik ben Pim Fortuyn nog steeds dankbaar dat hij onze regementaliteit aanviel.' Foto Joost van den Broek / de Volkskrant

